

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Άριθμός 12

ΚΥΡΙΑΚΗ Δ' ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

22-03-2026

Ο ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΣ

«Από τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη (ὀδηγήθηκε) εἰς (σταυρικό) θάνατον» ἀναφωνεῖ, ἀγαπητοί ἀδελφοί, ὁ Προφήτης Ἡσαΐας, πρὶν τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Ὁ σταυρός στὴν Παλαιὰ Διαθήκη συσχετίστηκε μὲ γεγονότα πολλά, τῶν ὁποίων θεωροῦνται ὡς ὁ τύπος καὶ ἡ προεικόνιση τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὁ Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς λέγει: «Ὁ τοῦ Χριστοῦ Σταυρός προεκηρύττετο καὶ προετυποῦτο ἐκ γενεῶν ἀρχαίων». Στόν Σταυρό συνέθεσε ἡ θεία ἀγάπη τὴν ἀπολύτρωσή μας. Ὁ Σταυρός τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ φρίκη καὶ ὁ τρόμος τοῦ διαβόλου, παρατηρεῖ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος. Γι' αὐτό καὶ ὁ Παῦλος γεμάτος ἐνθουσιασμό, φωνάζει πρὸς τὸν ἐξουθενωμένο Ἄδη. «Ποῦ σου, θάνατε, τό κέντρον; Ποῦ σου, ἄδη, τό νίκος; (Α' Κορ. 15,55). Ὁ Σταυρός θά εἶναι τό σημεῖο τῆς Δευτέρας Παρουσίας τοῦ Κυρίου, πού θά φανεῖ: «πολύ φαιδρότερον ἀπὸ τὰς ἡλιακάς ἀκτῖνας» ἐπεξηγεῖ ὁ ἱερός Χρυσόστομος.

Ὁ Ἐσταυρωμένος βρίσκεται στό πίσω μέρος τῆς Ἁγίας Τραπέζης, στὴν κόγχη τοῦ ἱεροῦ βήματος. Λιτανεύεται τῆ Μεγάλῃ Πέμπτῃ καὶ τοποθετεῖται στό κέντρο τοῦ Ναοῦ. Στὴν ἀποκαθήλωση τῆς Μεγάλῃ Παρασκευῆς τό Σῶμα τυλίγεται σέ σινδῶνα καὶ τοποθετεῖται ἐντός τοῦ βήματος. «Σταυρώνεται» πάλι κατὰ τὸν ἑσπερινό τῆς Ἀναλήψεως στόν Σταυρό, μετὰ δηλαδή τῆ λήξη τῆς πασχαλίου περιόδου, ὁ ὁποῖος ὡς «ἐνδοξος θρόνος» ἀναμένει στή κόγχη τοῦ ἱεροῦ βήματος τό τίμιον Σῶμα τοῦ Λυτρωτοῦ μας γιὰ σαράντα ἡμέρες. Ὁ Ἐσταυρωμένος ὑπάρχει καὶ στή κορυφή τοῦ τέμπλου στούς μεγάλους ναούς σέ μικρότερη διάσταση. Ὁ Συμεὼν Θεσσαλονίκης γράφει: «ὄπισθεν τοῦ θυσιαστηρίου ἐξ ἀνατολῶν, τό εὐλογημένον ὄργανον τῆς θυσίας, ὁ θεῖος ἴσταται Σταυρός, τετραμερῆς ὢν διὰ τὸν ἐν αὐτῷ προσπαγέοντα, τὰ τε ἄνω καὶ κάτω καὶ τὰ σύμπαντα πεπονηκότα τε καὶ συνέχοντα». Ατενίζοντας οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ πιστοὶ τὸν Ἐσταυρωμένο Σωτήρα μας, ἐνθυμούμεθα τὰ Πάθη Του καὶ τὴν ἐκούσια Θυσία Του ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἡ μορφή Του καθαγιάζει τὰ μάτια μας καί μᾶς βοηθᾷ στήν πνευματική μας ἀνύψωση ἀκούοντας, μέ παλμό τὰ λόγια τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης: «οὐδέποτε ἀντιπαρῆλθον ἀδακρυτί τήν θεάν τοῦ Ἐσταυρωμένου Χριστοῦ».

ΤΟ ΣΥΝΘΡΟΝΟ. Τό σύνθρονο βρίσκεται πίσω ἀπό τήν Ἁγία Τράπεζα στούς εὐρύχωρους κυρίως ναούς. Εἶναι ἓνα βαθμιδωτό κατασκεύασμα στήν κόγχη τοῦ Ἱεροῦ βήματος. Στό μέσο βρίσκεται ὁ θρόνος τοῦ ἐπισκόπου «τόν πάντα χαίροντα τό δικαίωμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς προεδρείας» (Κ. Καλλινίκου - Ὁ χριστιανικός ναός) καί δεξιά καί ἀριστερά οἱ θρόνοι τῶν πρεσβυτέρων. Ὁ ἐπίσκοπος, ἀπό τόν ὑψηλό θρόνο του, ἐπισκοπεῖ τό ἐκκλησίασμα, ἀπ' ὅπου τό εὐλογεῖ καί ἀγιάζει. Τοῦτο σημαίνει τήν ἔξαρση «καί τιμήν τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος» (Θρησκευτική καί Ἠθική Ἐγκυκλοπαιδεία, τόμος 11ος, σελ. 572). Ὁ Ἐπίσκοπος καί οἱ Ἱερεῖς μέ τὰ πρεσβεῖα ἱερωσύνης τους συγκάθονται στήν διάρκεια ἀνάγνωσης τοῦ Ἀποστόλου. Ὁ Συμεών Θεσσαλονίκης λέγει ὅτι τό σύνθρονο συμβολίζει «τήν εἰς οὐρανοῦς καθέδραν Χριστοῦ», γιατί εἶναι κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας καί ἀοράτως τή διοικεῖ. Γιά τό λόγο αὐτό στό ἐπάνω μέρος τοῦ ἐπισκοπικοῦ θρόνου ζωγραφίζεται ἡ εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος, μέ στολή ἀρχιερατική, ἐπειδή ἔχομε «τόν εἰς οὐρανοῦς ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός σαρκωθέντα Λόγον καθήμενον» (Περί θείου Ναοῦ PG 155, σελ. 705). Γιά τὰ σκαλοπάτια τοῦ συνθρόνου ὁ Συμεών Θεσσαλονίκης λέγει πώς οἱ ἀναβάσεις «τάς τάξεις τῶν ἀγγέλων σημαίνουσι». Ἐπίσης, κατά τόν ἴδιο Πατέρα μέ τό νά καθήσει στό σύνθρονο ὁ ἀρχιερέας «τόν Χριστόν ἐκμιμεῖται ἔχοντα συγκαθέδρους καί τούς συνεπισκόπους καί τούς ἱερεῖς, μιμούμενος τούς Ἀποστόλους». Ἀλλά καί ἡ κάθοδος τοῦ ἀρχιερέως ἀπό τό σύνθρονο ἔχει συμβολισμό, γιατί «δηλοῖ τήν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περί ἡμᾶς τοῦ Σωτῆρος πρόνοιαν καί κηδεμονίαν», καί ὅτι ἂν καί ἀνέβηκε στόν οὐρανό, ὅμως δέν ἔχει χωρισθεῖ ἀπό μᾶς (Αὐτόθι, σελ. 725).

Ἡ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΝΑΟΥ. ΤΑ ΑΝΘΗ.

Στά πρῶτα χριστιανικά χρόνια δέν χρησιμοποιοῦνται λουλούδια στή λατρευτική ζωή τῶν χριστιανῶν, γιατί «οἱ βακχεύοντες ὀργιάζουσι στεφανηφοροῦντες» (Κλήμης Ἀλεξανδρεῦς - Παιδαγωγός PG. 8,484). Ὅταν, ὅμως, ὁ Χριστιανισμός θριάμβευσε «τά ἄνθη ... δέν ἤρρησαν ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τήν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἐν ὅλη τῇ παρθενικῇ ἀθωότητί των» (Κων. Καλλίνικος, Ὁ Χριστιανικός Ναός, σελ. 140). Ἡ ἱστορικός Σύλβια Αἰθερία, 4ος αἰῶνας, ἀναφέρει ὅτι τήν

Κυριακή τῶν Βαΐων «πάντες οἱ παῖδες...κρατοῦν κλάδους ἐλαιῶν καί φοινίκων» (ὁδοιπ. ἐν Ν. Σιών).

Ὁ βασιλικός: Ἡ Ἁγία Ἐλένη, τό ἔτος 326, ἦλθε στούς Ἁγίους Τόπους προκειμένου νά βρεῖ τόν τίμιο Σταυρό. Ἡ παράδοση ἀναφέρει ὅτι στό χῶρο τῆς ἀνεύρεσης εἶχε φυτρώσει πράσινο φυτό πού εὐωδίαζε καί ὅτι «ὑπ' αὐτοῦ, ὡς ὑπό θείου ἀπεσταλμένου, καθοδηγηθεῖσα ἡ Ἁγία Ἐλένη ἀνευρίσκει τῆς ζωῆς τό τρόπαιον» (Κων. Καλλινίκου - Ὁ Χριστιανικός Ναός, σελ. 142). Ὀνομάσθηκε δέ τό φυτό αὐτό βασιλικός, ἐπειδή βρέθηκε ἀπό τή βασίλισσα καί ἔκτοτε μένει ἐνωμένο μέ τό Σταυρό καί ἀδελφωμένο μέ τόν ἁγιασμό. Οἱ Ἑβραῖοι ἔχουν τόν ὕσσωπο, πού ὁμοιάζει μέ τή κάπαρη ἢ τή ρίγανη καί πού ὁ Δαυΐδ στόν 50ό Ψαλμό ἀναφέρει λέγοντας: «Ραντιεῖς με ὕσσωπῳ καί καθαρισθήσομαι». Σήμερα τά ἄνθη ἔχουν γενική καί πλούσια χρήση στό χῶρο τοῦ ναοῦ καί ἔχουν στενά προσδεθεῖ στή λατρευτική ζωή τῆς Ἐκκλησίας μας. Σταυροπροσκύνηση, Ἐπιτάφιος, Εἰκόνες ἐορταζομένων ἁγίων κ.ἄ. συνδέονται μέ τά εὐώδη ἄνθη. Ὁ Συμεών Θεσσαλονίκης γράφει: «Ἐχει δέ στολισμούς τιμῆς ὁ ναός, διότι ὁ Θεός εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο καί εἰς τύπον τῆς θείας ἀρετῆς καί δόξης· ἔχει δέ καί στολισμόν πολύτιμον καί πολυδάπανον, καθότι δόξα εἶναι εἰς αὐτόν καί ὠραιότης καί κάλλος καί ὁ πλοῦτος τῶν δωρημάτων του πολὺς...». Καί συνεχίζει ὁ ἱερός Πατέρας «Ὅθεν ὁμοῦ μέ τά εὐώδη αὐτά καί πολυδάπανα πρέπει καί τάς ψυχάς καί τά σώματα ἀγνά καί εὐώδη νά τά προσφέρωμεν εἰς Αὐτόν, ἐπειδή εἴμεθα ἡμεῖς ἐξαιρέτως ναός Θεοῦ, καθὼς λέγει ὁ Παῦλος, καί σῶμα καί μέλη Χριστοῦ». «Ἐγὼ ἄνθος τοῦ πεδίου, κρίνον τῶν κοιλάδων» ὑπονοώντας τόν Μεσσίαν Χριστό, ἀναφωνεῖ τό «Ἄσμα Ἀσμάτων» (B, 1). Ὁ Κύριός μας μιλοῦσε γιά τά κρίνα τοῦ ἀγροῦ. «Καταμάθετε τά κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς ἀυξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδέ νήθει (οὔτε γνέθουν)· λέγω δέ ὑμῖν ὅτι οὐδέ ὁ Σολομών ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων» (Ματθ. 6,28, Λουκ. 12,27).

«Εὐλογεῖτε γῆ, ὄρη καί βουνοί καί πάντα τά φύόμενα ἐν αὐτῇ τόν Κύριον» (Ψαλμ. 150,6).

«Ὡς ἐμεγαλύνθη τά ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας» (Ψαλμ. 103,24).

«Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τόν Κύριον» (Ψαλμ. 103,1).

Ἀλλά θά συνεχίσουμε, σύν Θεῷ, στό ἐπόμενο κήρυγμα. **ΑΜΗΝ!**